

Videncenter for
Svineproduktion

KBHdokumenter: 124579

FREMAD – HVORDAN? DE NYESTE RESULTATER OG ANBEFALINGER FRA VSP

BERETNING VED VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTIONS ÅRSMØDE

VED DIREKTØR NICOLAJ NØRGAARD

TIRSDAG DEN 26. OKTOBER 2010

Indholdsfortegnelse

Fremad - hvordan?	3
Sundhedsprofilen	3
Antibiotika	4
'Gult kort'-ordning	4
Antibiotikaresistens	5
Laboratorium – resultater	6
PMWS	7
Dyrevelfærd	7
Branchekoder og egenkontrol	7
DANISH-besøg	8
2013	8
Løsgående søer	9
Pattegrisedødelighed	9
Effektivitet/produktion	10
LG5	10
Revision af avlsmålet	10
Holdbarhed	11
Genomisk selektion	11
Avlsfremgang	12
Management	13
Ny skala for skuldarsår	13
Soliv	14
Jagten på 35 grise pr. årssø	15
Fodring i farestalden	16
Hangrise / kastration	16
Turbo på slagtesvineproduktionen	17
Vækstmanagement	18
Halebid	18
Fast gulv og svineri	19
Fosfornorm og fytase	20
Miljøpakken	21
Miljø	21
Faglige resultater (video)	21
BAT-standardvilkår	24
Viden i arbejde	25
VETAGRO – samarbejde med dyrlæger og konsulenter	24
Afslutning	25

Fremad - hvordan?

Også fra mig skal der lyde et hjerteligt velkommen til Kongres 2010 med temaet "Fremad - hvordan?". Et tema – vi satte i foråret, som efter tre hårde år så ud til at være i bedring med hensyn til bytteforhold og positivt cash-flow.

Det fik dog en brat ende med stigende foderpriser og faldende kødpriser, som igen har smidt bytteforholdet tilbage, hvor der i dag bindes 75-100 kr. i halen på en gennemsnitsgris.

Det gør jo ikke temaet "Fremad - hvordan" mindre aktuelt. For vi tror på dansk svineproduktion.

Vi har brug for at komme videre også efter et år med stor mediebevågenhed på vores produktionsmetoder. Her tænker jeg på DR's interesse for slagmærker, pattegrisedødelighed, halebid, antibiotikaforbrug, MRSA mv. Alle områder, hvor vi kan gøre det bedre og allerede er godt på vej fremad.

Vi skal have et klart sigte og være vores produktionsmetoder bekendte. Og ikke mindst – vi skal være åbne omkring det vi gør.

Os der arbejder med svineproduktion til hverdag, har brug for dialog med de danske borgere for på den måde at vise de store dyrevelfærds- og miljømæssige forbedringer, der reelt er sket de seneste 10 år.

Ansvar, dialog og forståelse er en vigtig byggesten for vores sektor, så vi på det grundlag kan tydeliggøre værdien af vores samlede kompetenceklynge for det danske samfund.

Sundhedsprofilen

Et af årets store klassiske temaer har været udviklingen i antibiotikaforbruget.

Planchen viser udviklingen i antibiotikaforbruget.

Antibiotika

En udvikling, som siden 2008 og frem til 1. juli i år, har været stigende – også pr. produceret gris. Det er en udvikling, som vi har svært ved at finde entydige forklaringer på – teser som øget sygdomspres, flere grise i staldene, dårligere foder, mindre arbejdsindsats m.v. har været fremme i diskussionerne. OG uden entydige forklaringer er udviklingen simpelt hen ikke acceptabel.

'Gult kort'-ordning

Derfor får Fødevareministerens 'Gult kort'-ordning også vores fulde støtte. Før sommerferien blev der udsendt varslingsbreve til 1.244 landmænd, om at de er i risikogruppen for senere på året at få et 'gult kort'. De, som får et 'gult kort', skal i samarbejde med dyrlægen udarbejde en handlingsplan for, hvordan forbruget af medicin nedbringes.

Vi skal lige høre, hvad en dyrlæge siger om 'Gult kort'- ordningen. [\(video\)](#)

Det udsendte varslingsbrev har mange opfattet som en forvarsel og dermed rettet fokus på brugen af antibiotika – og tak for det – vi ser nu de begyndende resultater i form af et faldende antibiotikaforbrug.

Forbruget faldt godt 6 procent her i juli/august set i forhold til samme periode sidste år, og jeg tror tendensen fortsætter. En udvikling som vi kan være fagligt stolte over – men med produktion af levende grise, vil der altid være et minimumsforbrug – for syge dyr skal behandles korrekt.

Udover 'Gult kort'-ordningen er vi sammen med en række praktiserende dyrlæger i gang med at udarbejde en manual for god antibiotikapraksis ved smågrise og slagtesvin.

Nogen vil nok sige – er det ikke lidt paradoksalt, at Danmark går så højt op i antibiotikaforbrug, når vi nu ligger på et meget lavt niveau sammenlignet med rigtig mange andre betydende svineproducerende lande. Og kontrasten illustreres bedst ved den ene dag at have kritiske danske politikere i tale og den næste dag at have besøg af den amerikanske kongres for at studere, hvordan det kan lade sig gøre, at dansk svineproduktion bruger så lidt antibiotika, som vi reelt gør.

Antibiotikaresistens

Antibiotikaresistens også kaldet MRSA og ESBL vækker stor bekymring hos en gruppe læger og forskere. EU har undersøgt udbredelsen af antibiotikaresistente stafylokokbakterier også kaldet MRSA. Undersøgelsen viser, at Danmark ligger på et ganske fornuftigt niveau. Det ser ikke ud til, at vi er inde i en eksplosiv udvikling, som vi var bekymret for, da vi i 2008 screenede mange af jer her på kongressen.

Det ændrer ikke ved, at antibiotikaresistens for alvor er på dagsordenen, og ikke mindst som følge af den seneste DANMAP-rapport, hvor der en stikprøve fra 100 besætninger på slagteriet er der fundet 11 pct. grise, der er MRSA positive. DANMAP-rapporten stiller igen skarpt på brugen af de kritiske antibiotika.

For at imødegå denne bekymring indførte vi i sommer et frivilligt stop for brug af cephalosporiner - I kender det fra præparaterne Naxcel, Excenel og Cobactan. Initiativet fik stor ros af lægerne – men det er også et signal om, at vi tager problematikken om antibiotikaresistens alvorligt. Samtidig er vi også klar til

at tage ansvar for, at det samlede antibiotikaforbrug reduceres – også selv om der er udsigt til færre lovpligtige dyrlægebesøg i besætningerne.

Vi må erkende, at vi ikke i tilstrækkelig grad ved, hvordan besætningerne får antibiotikaresistente bakterier, og derfor er det også svært at foreslå nogle effektive screenings- og saneringsplaner.

Og til de få besætninger, der ved at de er positive og dermed har et arbejdsmiljøproblem, er vores bedste anbefaling at følge Sundhedsstyrelsens råd om særdeles god hygiejne, og at arbejdstøjet forbliver i staldene. Desuden skal I være opmærksomme på muligheden for resistens ved kontakt med sundhedsvæsenet.

Laboratorium – resultater

For at blive bedre og mere målrettet i antibiotikabehandlingen vil jeg varmt anbefale brug af laboratoriet for svinesygdomme i Kjellerup. Det er det eneste laboratorium, som udfører obduktioner og organundersøgelser. Vi forventer mere end 3.500 obduktioner, og som supplement udføres ofte bakteriologiske og tilhørende resistensundersøgelser.

Som I kan se, er smågrisediarré og andre mavetarmlidelser en af topscorerne i fundne sammen med blodforgiftning/hjerne- og ledbetændelse.

Brug laboratoriet.

En ny brugerundersøgelse viser meget stor tilfredshed med laboratoriets ydelser og jeg er sikker på, at I også vil blive rigtigt godt betjent.

Vi stiller i øjeblikket skarpt på den nye type spædgrisediarré, som vi ved flere af jer bøvler med, især indenfor de første 10 dage efter fødsel. Dødeligheden er heldigvis relativt lav, men trivsels- og tilvækstmæssigt er der dog ingen tvivl

om, at sygdommen er ganske alvorlig. Derfor starter der også tre PhD-studerende på dette felt, hvoraf den ene er ansat ved laboratoriet i Kjellerup.

PMWS

PMWS er stadig et problem i Danmark. Sygdommen rammer ikke kun fra-vænnede grise, men ses nu også blandt slagtesvin. Ud over forhøjet dødelighed ses dårlig tilvækst og uensartede grise.

Da man ved forsøg har isoleret PCV2-virus fra aborterede grisefostre, mener man, at dette virus også kan give reproduktionsproblemer. Dog formentlig kun i nyetablerede besætninger, hvor dyrene aldrig før har mødt dette virus.

Tidligere har sygdommen været kontrolleret på bedste vis via management. De seneste år er kommet specifikke PCV2-vacciner på markedet. Vores erfaringer med disse vacciner er, at de er gode til at forebygge sygdomsproblemerne samt øget produktivitet i form af lavere dødelighed og øget tilvækst.

Dyrevelfærd

Branchekoder og egenkontrol

Som opfølgning på det politiske forlig i 2006 er Egenkontrolprogrammet nu i gang. Og jo – vi ved godt, at I synes det er træls med flere papirer og skemaer.

Ordningen er lovpligtig for alle besætninger, som har en sundhedsrådgivningsaftale. For at gøre ordningen så effektiv og smidig som muligt har vi udarbejdet en "Branchekode for dyrevelfærd" som er godkendt af Fødevarestyrelsen. Denne modtog I lige før sommerferien. Materialet kan endvidere hentes på vores hjemmeside i både en engelsk og en russisk udgave.

Med branchekoden har vi alle – det vil sige svineproducenter, dyrlæger og rådgivere – nu fået en fælles referenceramme for diskussion af dyrevelfærd ude i staldene. Det er samtidigt et godt værktøj til at udpege de forhold, som sikrer grisene yderligere trivsel og velfærd.

Men inden vi går videre, synes jeg vi lige skal høre, hvad Peter Sandøe, formand for Det Dyreetiske Råd mener. [\(Video\)](#)

DANISH-besøg

Som Peter Sandøe sagde, har vi i branchen etableret kontrolprogrammet – ”Danish”. Vi har netop afsluttet de første tre år med Danish-runden og kan konstatere, at 4 ud af 5 svineproducenter **ikke** har anmærkninger.

Her i 2. runde af besøgene strammer vi op på forhold vedrørende brug af sygestier samt et ikke tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmateriale. Mangler og fejl på disse punkter vil straks udløse et genbesøg.

På den administrative side er der forholdsvis flere fejl og mangler, især mangler underskriften om god produktionspraksis.

Danish-ordningen er en del af det tyske QS-system, som er et kvalitetsstempel for de tyske detailhandlere. Jeg tror, at det får ganske stor betydning, når vi nærmer os 2013, hvor alle drægtige søer skal være løse i alle EU-lande.

Selv om de tyske soholdere er langt bagud med at slippe søerne løse sammenlignet med Danmark, kan jeg ikke forestille mig, at tyske forbrugere/detailkæder ønsker kød fra ikke-lovlige produktionssystemer.

Det er bare fremad, men hvordan?

2013

I de kommende måneder sætter vi fokus på, hvordan eksisterende stalde indrettes bedst muligt, ligesom vi har klare forventninger om, at der straks i det nye år er en anmeldeordning på plads til de af jer, der skal bruge lidt ekstra kvadratmeter for at indfri velfærdskravet inden 2013. Den omtalte anmeldeordning gælder dog kun situationer, hvor der er tale om uændret dyrehold, mens der fortsat er krav om miljøgodkendelse ved ønske om et større sohold.

Løsgående søer

I det hele taget er løse søer et stigende tema og fokusområde både i forhold til farende søer og i løbestalden. Lige nu lægger Justitsministeriet sidste hånd på en stor rapport, der vil komme med en række anbefalinger på disse områder.

Som vi ser det, mangler der fortsat et sikkert vidensgrundlag til at indrette farestien med løse søer på en måde, som både tilgodeser søerne, men også pattegrisene – det er navnlig pattegrisedødeligheden, der bekymrer os.

Der er ingen tvivl om, at udviklingen går mod løse farende søer. Men farestien skal kunne klare store kuldstørrelser uden øget dødelighed. Indtil vi har fundet den rette indretning, har vi stadigvæk fokus på udviklingen af den traditionelle kassesti – herunder også farebøjler, som sikrer bedre plads og komfort for søerne og samtidig bedre mulighed for, at grisene kan die.

Det er vigtigt, at boksene ikke er for små. Prisen er både negativ dyrevelfærd og lavere tilvækst hos pattegrisene.

Men det er ikke kun inde i staldene vi arbejder med at optimere forholdene for søer og pattegrise. Det seneste år har vi i samarbejde med Økologisk Landsforening, Friland og Dyrenes Beskyttelse arbejdet på en videreudvikling af farehytter, der er større og kan sikre bedre overlevelse af pattegrisene.

Pattegrisedødelighed

I foråret kom der for alvor fokus på pattegrisedødelighed med overskriften '25.000 døde pattegrise om dagen'. Sammen med en fantastisk udvikling i antallet af levendefødte må vi desværre erkende – at der samtidigt har været en stigende udvikling i specielt antal dødfødte de sidste 15-20 år. Det gælder både ude på friland og inde i staldene.

Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, og vi har siden 2004 arbejdet hårdt på at finde en løsning.

Fremad - hvordan?

Effektivitet/produktion

LG5

Allerede dengang tog vi ansvar og indførte LG5 – som er et avlsmål for antal levende grise dag 5 efter fødsel, hvilket formentlig forklarer den stagnerende udvikling i dødeligheden. Når LG5 er fuldt implementeret i alle produktionsbesætninger, forventer vi alt andet lige et fald i både antal dødfødte og et fald i dødeligheden blandt de levendefødte.

Endvidere er brug af ammesøer et godt værktøj til at optimere dyrevelfærden og produktiviteten hos de svageste grise. Men husk ingen fravæning af grise under 21 dage.

Ved fastlæggelse af nye avlsmål, er vi nødt til at have mere fokus på moderens egenskaberne, så søerne kan passe så mange grise som overhovedet muligt selv. Hvis vi ikke har det i mente, kan vi ikke forsvare fortsat avl efter stigende kuldstørrelse i samme omfang som tidligere.

Revision af avlsmålet

Det er efterhånden 3 år siden, vi sidst lavede "serviceeftersyn" af avlsmålet. Derfor vil vi nu genoverveje vores avlsmål, og har du indspil hertil, kan du lufte dine synspunkter i kongresindlæg nr. 49 med vores chefgenetikere.

Bestyrelsen vil omkring nytår tage stilling til, om vi fortsat skal anvende en strikt, økonomisk baseret afvejning, eller der skal vægtes efter andre kriterier i de nye avlsmål.

Holdbarhed

Derudover har vi fortsat fokus på holdbarheden af søer og muligheden for forbedring af den reproduktive livslængde.

Og inden for et par år vil vi have klarlagt arvelighed for skuldarsår. Indtil nu er indsamlet data fra knap 9.000 søer og 17.000 diegivningsperioder.

Genomisk selektion

Det helt nye inden for avl er genomisk selektion. Det er derfor med stor stolthed og glæde, at jeg nu kan annoncere, at vi på torsdag har **verdens præmiere** for brug af genomisk selektion i udvælgelsen af de bedste Duroc-orner.

Men hvordan virker det så i praksis?

Helt konkret har vi sammen med Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet i Foulum bygget en model på baggrund af sekventering af grisens gener. De ca. 60.000 sekvenser kan sammenholdes med velkendte fænotype registreringer. På dette grundlag kan vi teste nye potentielle orner tidligere, og informationerne bruges både i index-beregningerne samt sikrer en bedre og tidligere udvælgelse af orner med størst potentiale for eksempelvis højere foderudnyttelse, bedre tilvækst, øget kødkvalitet m.v.

Vi forventer at metoden vil speede avlsfremgangen op med yderligere 25-30 procent.

Faktisk er genomisk selektion kun lige i sin vorden. Det giver os mulighed for at inddrage nye specifikke avlsmål, som ved traditionelle avlsmetoder ville være meget svært.

På hundysiden har vi allerede nu rettet fokuskanonen mod bedre moder-egenskaber. Allerede nu registrerer vi, hvor gode søer med forskellig afstamning er til at passe 14 tillagte grise i 21 dage. På dette grundlag håber vi at finde en sammenhæng, der gør det muligt at udvælge avlsdyr med gode moderegenskaber. Dog vil der gå endnu et par år, før denne egenskab kan indarbejdes i indekset.

Altså har vi på torsdag verdenspremiere på brugen af genomisk selektion i DanAvl. Jeg har stor tillid til, at vi på det grundlag kan brande og fastholde DanAvl's genetikken i en førerposition på den globale scene.

Tak til DJF, Foulum og avlerne for at støtte op om denne nyudvikling.

Fremad – hvordan?

Vores opgave er at omsætte fagre nye verden til viden, virkelighed og værdi, som genomisk selektion er et godt eksempel på.

Avlsfremgang

Kigger vi tilbage på årets avlsfremgang udgør det i økonomiske termer en fremgang på lige godt 13 kr. pr. slagtesvin.

Især foderforbrug og kuldstørrelse trækker læsset:

Avlsmæssig forbedring det seneste år (vises kun på planche)

- 0,039 Fes pr. kg tilvækst
- 0,45 gris på dag 5 (LG 5).

Den forbedrede foderudnyttelse er bemærkelsesværdig – og er en væsentlig forudsætning for at fastholde konkurrencekraften i slagtesvineholdet. Og med de muligheder genomisk selektion giver, vil fremgangen gå endnu hurtigere.

Management

Ny skala for skuldersår

Siden 2008 er der arbejdet på at udvikle en ny skala til at vurdere skuldersår på den levende so. Skalaen opdeler skuldrene i Ingen, Let eller Svære skuldersår, og inden længe vil skalaen være klar til brug.

Den nye skala er udviklet i et samarbejde mellem Århus Universitet, Videncenter for Svineproduktion, Fødevarestyrelsen, KU Life og Den Danske Dyrlægeforening.

Der er lavet en grundig klinisk undersøgelse af en række søer. Disse søer er efterfølgende aflivet, og skuldrene er sendt til KU Life til patologisk undersøgelse for at vurdere sammenhængen mellem de kliniske (dvs. synlige) fund på den levende so og de underliggende patologiske forandringer i såret.

Konklusionen er, at man i den nye skala anvender skuldersårets diameter samt sårranden.

Er diametrene over 2 cm og under 5 cm, er der tale om et let sår.

Er diametrene over 5 cm og sårranden hævet, er der tale om et svært sår

Undervisningsmaterialet er under udarbejdelse, og den nye skala forventes implementeret her til vinter. Efterfølgende vil registreringerne blive en del af egenkontrollen i forbindelse med dyrlægens besøg.

Det er vores klare opfattelse, at skuldarsår fortsat er et faldende problem, som primært løses ved effektivt og korrekt huldstyring eventuelt med hyppige fodringer i farestalden. Som forebyggelse vurderes gummimåtter at have en god effekt.

Soliv

Et faktum er, at alt for mange søer fortsat sendes til DAKA. Heldigvis går udviklingen den rigtige retning og vores blinklys indført i forbindelse med Solivprojektet kører fortsat en gang om året. Dødeligheden er heldigvis faldende – fra 15,1 procent i 2007 til forventeligt 13,9 procent i 2010.

For at få færre obligatoriske dyrlægebesøg har Fødevareministeren strammet grebet i forhold til sodødelighed.

I 2011 er grænseværdien 24 procent – et niveau vi ikke finder i overensstemmelse med godt landmandsskab. På basis af egne analyser for besætninger med mere end 250 årssøer er der i dag 62 bedrifter i denne kategori.

I 2012 sænkes grænsen til 20 procent. I dag ville 150 være over dette niveau.

I 2013 sænkes grænsen yderligere til 16 procent. Og som I kan se, ligger i dag 366 bedrifter over denne grænseværdi. En målsætning på 16 procent er en overordentlig stor udfordring. Efter min opfattelse er en grænse på 16 procent i overkanten af, hvad der er biologisk muligt ved udbrud af sygdomme mv.

Fremad – hvordan?

Erfaringerne viser, at bentøjet både i relation til sodødelighed og god dyrevelfærd er en afgørende faktor. I den sammenhæng skal der stilles skarpt på rekruttering af nye polte. Man skal sikre poltene en restriktiv fodring fra 60 kg, gode opstaldningsforhold og ikke mindst en effektiv socialisering af poltene gennem en systematisk sammenblanding af polte og søer inden løbning.

I den nye poltemanual kan du finde yderligere inspiration. Manualen er færdig først i november og klar til udrulning i besætningerne. Håndbogsblade og yderligere information finder du på VSP's hjemmeside.

Jagten på 35 grise pr. årssø

Gode polte er også en central forudsætning for jagten på de 35 grise pr. årssø. Det er også et tema med en hårfin balance mellem produktivitet uden at gå på kompromis med dyrevelfærd eller sundheden. Målet er en løsning med både mange fødte grise, og mange gode og stærke fravænnede grise. Den store udfordring er i farestalden at få den enkelte sø til at passe mange grise.

En af vores undersøgelser viser, at søerne umiddelbart kan passe 13 grise pr. kuld, og at det også er muligt at passe 15 grise. Det kræver en god og intensiv overvågning at fastholde en lav pattegrisedødelighed, men søerne er ikke negativt påvirket af at passe mange grise.

I mange besætninger lægges nu 13-15 grise til søerne, hvilket har reduceret antallet af ammesøer betydeligt. Målet er så få ammesøer som muligt, da det koster tilvækst hos pattegrisene, hver gang de flyttes.

Og i den forbindelse vil jeg godt nævne, at vi ikke ser en systematisk brug af Rescue Deck som en farbar løsning.

Fodring i farestalden

Fodring i farestalden er endnu vigtigere, når der skal passes mange grise. Udgangspunktet for en vellykket dieperiode er, at søerne er i rette huld ved faring, hvilket også har betydning for antallet af dødfødte grise pr. kuld.

I jagten på de 35 grise pr. årssø har vi **revurderet** vores opfattelse om aktiv faringshjælp. Vi må erkende, at aktiv faringshjælp udført korrekt – det vil sige indgreb med god hygiejne, hvis der ikke er født grise i en time – gør det muligt at reducere antallet af dødfødte grise op til 25 procent. Dog må der fra første til fjerde fødte grise i kuldet godt være 2 timer mellem grisene.

Korrekt fødselshjælp vil afkorte faringslængden, reducere dødeligheden og ikke mindst betyde, at søerne hurtigere bliver klar til at passe de mange levendefødte grise.

I dag er vores anbefaling – aktiv faringshjælp, men det skal ske på den rigtige måde.

Hangrise / kastration

Vi forlader nu farestalden og bevæger os til grise i vækst. Dog kan jeg konstatere, at der på kastrations-området intet nyt er i forhold til sidste år.

Vi arbejder fortsat målrettet på at skaffe EU-midler til udvikling af udstyr som kan frasortere grisene på slagtegangen.

Vi er netop begyndt at blande kønsspecifikke antistoffer og sædceller på vores laboratorium i Ringsted. Virker antistofferne efter hensigten vil de første test-søer blive insemineret inden jul.

Endvidere forsker vi fortsat fodringens betydning for hangriselugt. Bl.a. er der et nyt stort samarbejdsprojekt på vej om kortlægning og reduktion af hangriselugt i den økologiske produktion.

Det eneste nye er, at der nu er et lovkrav på vej om smertelindring, som vi frivilligt implementerede tilbage i sommeren 2009.

Turbo på slagtesvineproduktionen

Med blandede erfaringer afsluttede vi sidste år vores store demonstrations-satsning med +25 kr. pr. gris. Det ændrer ikke ved, at vi fortsat ønsker at sætte turbo på slagtesvineproduktionen.

Produktionen af slagtesvin skal gøres til **højre hånds** arbejde, og har man den rigtige indstilling, og er man blandt de 25 procent bedste, er det faktisk muligt at skabe en rentabel produktion ved en notering på knap 9,00 kr. under normale foderpriser. Men det kræver høj produktivitet.

For at styrke økonomien bredt i slagtesvineproduktionen har vi aktiviteter i gang om billigere foder blandt andet ved at bruge raps og solsikke som alternativ til det dyre sojaskrå. Endvidere er flere begyndt at eksperimentere med rug og dansk dyrket majs. Det kræver dog en bevidst strategi for høst og håndtering af det våde majs under opbevaring.

I projekt Turbo på slagtesvineproduktionen har vi også fokus på den daglige styring af bedriften. Helt konkret har 40 besætninger tilknyttet en rutineret driftsleder/rådgiver, som via coaching gennemgår arbejdsrutiner i besætningerne for derigennem at optimere driften.

Vi er endvidere undervejs med et smågriseepas, hvor der med de indkøbte grise følger nyttige oplysninger om fodringen indtil 30 kg, eventuelle sygdomsud-

brud og behandlinger m.v., således at der fra hold til hold kan optimeres under modtagelsen og indkøringen af smågrisene i slagtesvinestalden.

Endelig tror jeg på, at vi skal have fokus på nye teknologier, der løbende følger produktionsdata, så der på det grundlag skabes et overblik over udviklingen i slagtesvinestaldene. Sigtet er at gribe tidligt ind ved en uheldig udvikling.

Vi skal have udviklet metoder til on-line overvågning af fodereffektivitet, daglig tilvækst mm. Det vil være en afgørende konkurrenceparameter i fremtidens slagtesvineproduktion.

Vækstmanagement

Ud over disse tiltag findes der allerede en masse viden i manualen for vækstmanagement. Her er især fokus på områder, der typisk står i vejen for at opnå topresultater og dermed god indtjening. Det kan være den gode start: Klima og ventilation, udleveringsstrategier, blandesikkerhed ved hjemmeblanding, foderhygiejne og arbejdsplaner mv.

Vækstmanagement anviser konkret hvordan, og er et godt eksempel på at den faglige viden vi har umiddelbart kan omsættes til konkrete handlinger på staldgangen. Brug det! Og sæt fokus på bundlinjen.

Det er vejen frem!

Halebid

En anden indikator for dyrevelfærden i slagtesvineholdet er omfanget af halebid. Et område der til trods for, at der har været afsat mange millioner til forskning i både Danmark og resten af Europa, ikke er fundet den endegyldige sandhed og løsning på problemet.

Vi må erkende, at næsten alle grise i Danmark halekuperes. Selv ved tildeling af rode- og beskæftigelsesmateriale, ser vi en forekomst af halebid i størrelsesordenen mellem en og halvanden procent.

Dette er dog ca. en procent under produktionssystemerne som f.eks. friland og Antonius, hvor grisene produceres uden halekupering.

Vi ved, at halebid fra tid til anden kan opstå i næsten alle besætninger. Vi ved også, at halm eller andet rode- og beskæftigelsesmateriale kan afdæmpe et udbrud af halebid.

Så længe vi ikke kender mere til gåden om halebid, er grisene bedre tjent med fortsat halekupering frem for markant øget udbredelse af alvorligt halebid. Ud fra en helhedsvurdering vil det være bedst for dyrevelfærden.

Fast gulv og svineri

Af hensyn til dyrevelfærden har vi også indenfor slagtesvineområdet **revurderet** vores anbefalinger. Efter at have fulgt en række bedrifter med delvis fast gulv, må vi nu konkludere, at selv de bedste driftsledere i perioder af året har haft umådeligt svært ved at styre en god hygiejne i stierne. Desværre også i nogle tilfælde i en sådan grad, at det har været på bekostning af velfærden.

Supplerende luftindtag og forbedret klimastyring kan mindske problemet, men på trods af selv den bedste management og viden, var det ikke muligt at opnå en acceptabel funktion i alle stier.

Ud fra et etisk og velfærdssynspunkt kan vi på den baggrund ikke anbefale fast gulv i lejearealet som et driftsikkert stisystem for slagtesvinehold. Som alternativ til fast gulv kan vi kun anbefale systemet drænet gulv.

Det ærgrer mig, at vi er nødt til at omgøre vores tidligere anbefaling af fast gulv i lejearealet, også fordi dette system både har lavest ammoniaktab og afgiver mindst lugt. Men vi er nødt til også at tage hensyn til gældende velfærdskrav.

Ønsker I at bygge en stald med fast gulv i lejearealet, skal medregnes risiko for i perioder, at der dagligt skal foretages manuel rengøring af lejearealet.

Fosfornorm og fytase

I det forgangne år har fosfor og brugen af fytase også været i fokus. Vi har iværksat flere initiativer, så vi på bedst mulig måde opnår en reduceret miljøbelastning, uden at det er på bekostning af grisenes velfærd og produktivitet.

Vi har justeret fordøjeligheden af fosfor i sojaskrå, raps og solsikke samt hævet fosfornormen til slagtesvin fra 2,4 til 2,5 g fordøjeligt fosfor pr. FEsv.

Vi har testet, om der nu også er den forventede mængde fytase i foderet samt fytasens varmemestabilitet. De mest anvendte fytaser er stabile under normal pelleteringstemperatur op til 90 grader – men 100 grader er i overkanten.

I en række besætninger med benproblemer og halebid har vi analyseret om foderet indeholdt tilstrækkelige mængder af fordøjeligt fosfor. I kun 3 af 17 foderblandinger var der et markant lavere indhold af fordøjeligt fosfor, end normen foreskriver. I alle tre tilfælde skyldes det ingen eller manglende tilsætning af fytase. Det hører formodentligt under kategorien – en menneskelig fejl.

Altså – i de fleste tilfælde skyldes benproblemer og halebid andre forhold end mangel på fosfor!

Ved mistanke om mangel på fosfor – skal I før der kan drages en faglig dom – udtage mindst 3 repræsentative foderprøver, som analyseres for fosfor og fy-taseaktivitet.

Fremad - hvordan?

Miljøpakken

Miljø

Vi er absolut blandt de bedste i verden til at producere miljøvenligt svinekød.

Siden 1985 har vi formået at halvere udskillelsen af både fosfor og kvælstof for hvert kg produceret svinekød, mens tabet af ammoniak nu kun ca. er en tredjedel af, hvad den var i 1990.

Tilsvarende er udledningen af drivhusgasser reduceret 20 procent på godt 10 år og forventes at falde yderligere 6 procent inden 2015.

Det må siges, at klimagrisen er på rette spor. Vi er blandt de bedste, både når det gælder produktion af konventionel og økologisk svinekød. Det viser en sammenligning mellem Holland, England, Tyskland og Danmark.

Her er jeg nødt til at bede jer klappe hinanden på skulderne for til trods for ihærdige forsøg, er der næsten ingen medier, der synes det er en god historie!

Fremad – hvordan?

Faglige resultater

Lad os besøge vores forsøgsstation Grønhøj

Video fra Grønhøj – udvikling af miljøteknologi.

Delvis gulvudsugning er en teknologi, som vi har testet på Grønhøj. Denne teknologi er nu på vej ud i fuldskalaforsøg for på det grundlag at dokumentere reel miljøeffekt. Det kan dog være noget af en udfordring at gå fra en forsøgsopstilling i et lille rum til at finde løsninger, som skal fungere i en stor staldsektion.

Foreløbig vurderes delvis gulvudsugning til at have stort reduktionspotentiale både for lugt og ammoniak. Denne teknologi samler den mest forurenede luft i 10-15 procent af den samlede luftmængde – og her vil en effektiv luftrensere gøre underværker – og hvis luften så afgår via nogle få høje skorstene, vil man også opnå en bedre lugtspredning og dermed reducere geneafstande til naboer yderligere.

Det glæder mig også, at vi nu har mindst 2 luftrensere Dorset og Skovs med en reduktionseffekt på op til 70-80 procent for ammoniak og op til 30 procent for lugt. Endvidere har Dorset renseren udvist god driftsstabilitet. Vi forventer, at Dorset luftrenseren snart er at finde på teknologilisten. Så I har endnu et muligt teknologivalg til reduktion af både lugt og ammoniak.

En ny miljøparameter, som udfordrer vores erhverv, er emission af klimagasser. Indtil nu har biogas været anvist som en af de mest omkostningseffektive metoder til reduktion af klimagasser. En foreløbig beregning og vurdering viser, at forsuret gylle reducerer udslippet af klimagasser på linie med biogas. Forsuring er derfor et muligt alternativ til biogas – ud fra en klimamæssig betragtning. Vi afventer med spænding resultater fra fuldskalaforsøg, som vil bekræfte den gode klimaeffekt.

Ellers samarbejder vi med mange partnere, som udvikler miljøteknologi. Fokus er miljøeffektivitet, driftssikkerhed, og at teknologierne bliver så omkostningseffektive, at de kan indføres bredt i erhvervet.

Vi opfatter at sidste års kritik omkring driftsstabilitet er fulgt seriøst til dørs med bl.a. et udbygget tilbud om serviceaftale – som jeg forventer mange af jer vil tage imod. Sådan skal der være TAK.

En central forudsætning ved vores forsøgsarbejde er at kunne stole på de data man opsamler, og de analyser som bruges til at dokumentere en given reduktionseffekt.

Sidste år blev vi usikker på validiteten af vores lugtmålinger og med støtte fra Miljøstyrelsen sendte vi her i sommer en række identiske lugtprøver til to danske laboratorier og et tysk laboratorium.

Og desværre – de endelige analyseresultater er vidt forskellige afhængig af, hvilket laboratorium som analyser prøverne – og det lige fra et laboratorium med en dokumenteret reduktionseffekt svarende til 70 procent, mens resultatet fra et andet laboratorium ikke viste nogen reduktion overhovedet.

Lige nu har vi den situation, at én og samme luftrenser kan sælges med en reduktionseffekt på 70 procent i Tyskland, mens samme anlæg i Danmark kun kan sælges med en reduktion på 30 procent.

Det er fuldstændigt uacceptabelt.

Vi, Miljøstyrelsen, laboratorierne, leverandør af miljøteknologi m.fl. står med et alvorligt problem og udfordring, som vi hurtigst muligt skal have løst.

Indtil videre har vi i Videntcenter for Svineproduktion besluttet at stoppe analyse af lugtprøver på de danske laboratorier, og vi må sige at der er store incitamenter til i stedet at bruge det tyske laboratorium.

BAT-standardvilkår

Indtil nu har BAT-begrebet været en noget svær størrelse at håndtere for både ansøger og den kommunale sagsbehandling.

Årsagen er en lov præget af skøn og individuelle vurderingsforløb af, om et husdyrbrug overholder kravet om BAT eller ej.

Denne uklarhed skaber grobund for miljøfaglig uenighed – og et bøvlet og omkostningstungt sagsforløb.

Efter hårdt arbejde er en række teknologiblade på vej over rampen. Disse er grundlag for de nye BAT-standardvilkår for slagtesvin, søer og smågrise.

De samlede BAT-omkostninger vil udgøre 8-11 kr. pr. produceret gris (kun på planche?).

Det gode er, at de nye BAT-standardvilkår er så klare og præcise, at en ansøger på forhånd kan se og vurdere de BAT-krav, som skal efterleves. Det vil i høj grad forenkle sagsgangene ved miljøgodkendelse. Det forudsætter dog, at alle parter er enige om, hvordan materialet skal bruges.

Næste fokus er at gøre BAT-standardvilkår bindende for kommunerne.

Viden i arbejde

VETAGRO – samarbejde dyrlæger og konsulenter

I mange år har Videntcenter for Svineproduktion haft et tæt og godt samarbejde med svinerådgiverne, mens samarbejdet over til dyrlægerne har været noget mere sparsomt.

Dette forhold har vi nu tænkt os at gøre bedre.

Med støtte fra Landdistriktsmidlerne er iværksat et projekt med deltagelse af 15 konsulentkontorer og 26 dyrlægepraksis, og indtil nu er afviklet mere end 120 besætningsbesøg.

Under et obligatorisk dyrlægebesøg køber projektet en svinerådgiver ind, så de sammen kan demonstrere synergien af et tæt samarbejde. Bag mig er vist de typiske handlingsplaner, som er en udløber af samarbejdet.

(Vedlagte vises kun på plancher)

- Færre mavesår hos søer
- Færre døde pattegrise
- Reduceret medicinforbrug
- Optimal stald- og foderforhold
- Medicineringsprocedurerne
- Foderstyrke i drægtighedsperioden
- Rengøringsprocedurer

Derudover besøges de større svinepraksis to gange årligt for at udveksle viden. Den tætte dialog vil vi bruge som springbræt til at finde veterinære udviklingsområder. Første step er udarbejdelse af en antibiotikamanual med fokus på reduceret medicinforbrug.

Samarbejdet med de lokale rådgivningskontorer i daglig tale udviklingssamarbejdet kører videre med uformindsket styrke.

Afslutning

Fremad – hvordan? Ny viden skal der til.

Vi kan og vil gøre det endnu bedre.

Vi er klar til de globale miljøudfordringer. Vi har høje ambitioner om fortsat at understøtte udviklingen af omkostningseffektive miljøteknologier til reduktion af lugt, ammoniak, fosfor samt drivhusgasserne.

0-belastning er formentlig utopi, men flere af parametrene har potentiale for op til yderligere en halvering af nuværende belastning.

På dyrevelfærden er fokus fortsat at finde de bedste løsdriftsløsninger, samt hvordan vi bedst muligt tilgodeser grisenes behov for rode- og beskæftigelsesmateriale.

Hvis vores politikere forcerer de politiske rammebetingelser, før end at løsningerne er udviklet og markedsklar – **risikerer vi ikke at kunne følge med.** I stedet vil en historisk og nutidig vigtig kompetenceklynge flytte ud af Danmark – og det uden at dyrevelfærden og miljøet får det bedre globalt set – tværtimod!

Danmark har brug for svineproduktionen, men svineproduktionen har også brug for Danmark – for at kunne eksistere.

Slutteligt en stor tak til alle vore samarbejdspartnere, og det lige fra konsulenter, dyrlæger, firmaer, forskningsinstitutioner og myndigheder med flere.

Tak også til Svineafgiftsfonden, Innovationsloven, Højteknologifonden, EU's landdistriktsprogram uden jeres bevillinger var vi ikke kommet så langt i udviklingen af en konkurrencedygtig gris med store kvaliteter inden for dyrevelfærd, miljø og fødevarer sikkerhed.

Tak til bestyrelsen for et godt og konstruktivt samarbejde og ikke mindst en stor tak til medarbejderne jeres arbejdsglæde, loyale og ihærdige indsats.

Og til jer i salen. Tak fordi I har mod på de udfordringer vi står over for.